

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Cdo/158/2019
Identifikačné číslo spisu: 2117200615
Dátum vydania rozhodnutia: 27.02.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Emil Franciscy
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:2117200615.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu G. Z., bývajúceho v M., zastúpeného advokátskou kanceláriou F., proti žalovanej Z. I., bývajúcej v G., zastúpenej N. o vrátenie daru a určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, vedenom na Okresnom súde Trnava pod sp.zn. 11 C 6/2017, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 12. decembra 2018 sp.zn. 25 Co 41/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trnava (ďalej „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 14. septembra 2017 č.k. 11 C 6/2017-138 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal, aby súd: a/ uložil žalovanej povinnosť vrátiť mu dar - spoluvlastnícky podiel 1/2 nehnuteľností v katastrálnom území M., ktoré sú vedené na liste vlastníctva č. XXXX ako parcela J., a tiež b/ určil, že vlastníkom týchto nehnuteľností je žalobca. V odôvodnení rozsudku uviedol, že výsledkami dokazovania, ktoré vykonal listinnými dôkazmi a výpoveďami svedkov, mal preukázané, že žalobca daroval tieto nehnuteľnosti žalovanej zmluvou z 21. júla 2014. Jeho úmyslom bolo, aby žalovaná bola spoluvlastníčkou pozemku, na ktorom mal byť postavený dom, v ktorom chceli spolu žiť. Po vzájomných nezhodách, ktoré viedli k ukončeniu ich partnerského vzťahu, zostali medzi nimi nevyriešené majetkové otázky, a to aj vo vzťahu k predmetu daru. Súd prvej inštancie za výzvu na vrátenie daru považoval žalobcom podanú žalobu, nie niektorý z jeho úkonov v rámci pokusu o majetkové usporiadanie so žalovanou; žalobcom tvrdenú „konkludentnú dohodu“ o vyporiadaní majetkových vzťahov nepovažoval súd v danom spore za relevantnú, lebo právne úkony o prevode nehnuteľností musia mať písomnú formu. V ďalšom zdôraznil, že predpokladom vrátenia daru v zmysle ustanovenia § 630 Občianskeho zákonníka je kvalifikované porušenie morálnych pravidiel konkrétnym správaním obdarovaného, ktorého stupeň závažnosti je hodnotený podľa objektívnych kritérií, a nie podľa subjektívneho názoru darcu. V danom prípade žalobca, ktorého zaťažovalo dôkazné bremeno, nepreukázal, že by sa žalovaná správala voči nemu alebo voči členom jeho rodiny spôsobom hrubo porušujúcim dobré mravy. V individuálnych okolnostiach daného sporu

nemožno za také správanie žalovanej považovať používanie hrubých a vulgárnych výrazov o žalobcovi v SMS správach, jej nevhodné správanie k deťom žalobcu a nenáležité vyjadrovanie sa o nich, neposkytnutie pomoci žalobcovi pri výstavbe rodinného domu, ale ani šírenie nepravdivých informácií, ktorými sa podľa žalobcu snažila poškodiť jeho dobré meno. Súd prvej inštancie zdôraznil, že dôkazné bremeno v spore zaťažovalo žalobcu. V okolnostiach daného prípadu bolo preto na ňom, aby preukázal také správanie žalovanej, ktoré by objektívne bolo v kvalifikovanom (hrubom) rozpore s dobrými mravmi, to sa mu ale nepodarilo. Podľa názoru súdu prvej inštancie žalobca preukázal iba nevhodné (neslušné) správanie žalovanej, znaky ktorého však z hľadiska intenzity a sústavnosti neboli relevantné v zmysle § 630 Občianskeho zákonníka. Z týchto dôvodov žalobu zamietol ako nedôvodnú (v časti určenia vlastníctva) a nadbytočnú (v časti, ktorá sa týkala povinnosti vrátiť dar).

2. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 12. decembra 2018 sp.gzn. 25 Co 41/2018 napadnutý rozsudok potvrdil podľa § 387 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie, na ktoré v zmysle § 387 ods. 2 CSP poukázal. Aj podľa jeho názoru bolo v konaní preukázané nevhodné a neslušné správanie žalovanej k žalobcovi a jeho deťom, ktoré nezodpovedá dobrým mravom, žalobca ale nepreukázal, že išlo o jej správanie hrubo porušujúce dobré mravy. Žalovaná namietaným spôsobom konala v čase ich vzájomne rozvráteného partnerského vzťahu a žalobcu označila vulgarizmom pri jej písomnom styku s tretími osobami (teda nie na verejnosti); jej správanie pritom nenieslo znaky sústavnosti (preukázané boli len dve, najviac tri SMS správy zaslané dvom osobám). Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že vykonanie dôkazu vyžiadanim prepisu SMS správ mobilného operátora žalovanej by bolo nadbytočné, lebo obsah týchto správ bol už dostatočne preukázaný výpoveďami svedkov. Podľa názoru odvolacieho súdu postupoval súd prvej inštancie z hľadiska procesného v plnom súlade so zákonom, pričom na podklade riadne vykonaného dokazovania dospel k vecne správne právnemu záveru, že správanie žalovanej k žalobcovi z hľadiska intenzity alebo sústavnosti nemožno považovať za relevantné podľa § 630 Občianskeho zákonníka.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzoval z ustanovení § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods.1 písm. a/ CSP.

3.1. Žalobca v dovolaní zastával názor, že súdy oboch inštancií mu znemožnili realizáciu jeho procesných oprávnení a zasiahli do jeho práva na spravodlivý proces najmä tým, že nepostupovali v súlade s ustanoveniami o prostriedkoch procesného útoku, procesnej obrany a o dokazovaní. Poukázal pri tom na ich - podľa jeho názoru - nesprávny procesný postup, ktorý sa týkal prijímania skutkových záverov o spornosti alebo nespornosti obsahu SMS správ, resp. postup, pri ktorom bol žalobca súdmi nútený uviesť podrobnosti o týchto správach. Súdy nezistili dostatočne rozhodujúce skutkové okolnosti a na podklade nedostatočne vykonaného dokazovania rozhodli vecne nesprávne. Procesne nesprávny bol ich postup aj pokiaľ ide o vyhodnotenie účinkov „konkludentnej dohody“ strán sporu o usporiadaní ich majetkových vzťahov. Argumentáciu týkajúcu sa zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP uzavrel žalobca konštatovaním, že procesným postupom súdov oboch inštancií mu bola znemožnená účinná ochrana jeho práv a právom chránených záujmov; súdy porušili zásadu rovnosti strán sporu a kontradiktórnosti civilného sporového procesu.

3.2. Podľa názoru žalobcu spočíva dovolaním napadnutý rozsudok na nesprávnom právnom posúdení veci, pri ktorom sa odvolací súd odklonil od právnych záverov dovolacieho súdu vyjadrených v rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp.zn. 2 Cdo 108/2007 (ktoré medziiným riešilo problematiku princípu vzájomnosti a zrejme nepomeru správania sa obdarovaného a darcu) a v rozhodnutí sp.zn. 3 Cdo 53/2006 (v ktorom bolo zdôraznené, že ak sa darca domáha vrátenia daru, treba mať pri posudzovaní správania obdarovaného na zreteli, či ide o rozpor s dobrými mravmi dosahujúci značnú intenzitu, prípadne o rozpor s dobrými mravmi majúci znaky konania, ktoré je sústavné a svojim trvaním, priebehom a celkovým pôsobením nadobudlo povahu hrubého porušenia dobrých mravov).

3.3. Z týchto dôvodov žalobca žiadal rozsudky súdov oboch inštancií zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalovaná vo vyjadrení navrhla dovolanie odmietnuť ako neprípustné, lebo postup súdov zodpovedal zákonu a odvolací súd sa neodklonil od ustálenej praxe dovolacieho súdu.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 ods. 1 CSP (poznámka dovolacieho súdu: pokiaľ sa v ďalšom texte odkazuje v zátvorke na „Cdo“, ide o odkaz na rozhodnutie najvyššieho súdu príslušnej spisovej značky; podobne, pokiaľ sa v ďalšom texte uvádza v zátvorke „ÚS“, ide o odkaz na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“)).

I.

7. Dovolateľ vyvodzuje prípustnosť podaného dovolania z § 420 písm. f/ CSP, zmysle ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1 Cdo 42/2017, 2 Cdo 20/2017, 3 Cdo 41/2017, 4 Cdo 131/2017, 7 Cdo 113/2017, 8 Cdo 73/2017). Dovolací súd preto skúmal opodstatnenosť argumentácie žalobcu, že v konaní došlo k ním tvrdenej vade zmätočnosti.

9. Žalobca tvrdí, že procesným postupom súdov došlo k zásahu do jeho práva na spravodlivý súdny proces. Podstatou tohto práva je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na neustrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

10. Nesprávnym procesným postupom v zmysle § 420 písm. f/ CSP sa rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra pojednania veci (to, ako súd viedol konanie) znemožňujúca strane sporu (účastníkovi konania) realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1 Cdo 202/2017, 2 Cdo 162/2017, 3 Cdo 22/2018, 4 Cdo 87/2017, 5 Cdo 112/2018, 7 Cdo 202/2017, 8 Cdo 85/2018). Pojem „procesný postup“ nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním na meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu; je ním len samotný priebeh konania, nie však rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou (návrhom) uplatneného nároku (1 Cdo 228/2017, 2 Cdo 220/2017, 3 Cdo 110/2017, 4 Cdo 128/2017, 5 Cdo 45/2018, 7 Cdo 35/2018, 8 Cdo 56/2017, 1 VCdo 2/2017). Otázku ústavnej súladnosti právneho záveru dovolacieho súdu založeného na takomto chápaní pojmu „procesný postup súdu“ posudzoval ústavný súd (I. ÚS 21/2018, III. ÚS 614/2017, IV. ÚS 88/2018), nezistil však žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup najvyššieho súdu pri rozhodovaní o dovolaní nemajúci oporu v zákone.

11. V danom prípade žalobca vytýka súdom oboch inštancií nedostatky, ku ktorým podľa neho došlo v procese obstarávania skutkových podkladov nevyhnutných pre rozhodnutie. Namieta, že mu bola znemožnená realizácia jeho procesných oprávnení a že bolo zasiahnuté do jeho práva na spravodlivý proces najmä tým, že odvolací súd nepostupoval v súlade s ustanoveniami o prostriedkoch procesného

útoke a obrany a ustanoveniami o dokazovaní, porušil zásadu rovnosti strán sporu a nerešpektoval princíp kontradiktórnosti.

11.1. K dovolacej argumentácii žalobcu treba uviesť, že dokazovanie je časť civilného konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa týka žaloba, v sebe obsahuje i právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Súd nie je v civilnom konaní viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie o tom, ktoré z navrhnutých dôkazov budú v rámci dokazovania vykonané, je vecou súdu, a nie účastníkov konania (strán sporu). Pokiaľ súd v priebehu civilného konania (prípadne) nevykoná všetky navrhované dôkazy alebo vykoná iné dôkazy na zistenie rozhodujúcich skutočností, nemožno to považovať za vadu zmätočnosti (viď R 125/1999).

11.2. V rozhodovacej praxi najvyššieho súdu sa ustálil názor, podľa ktorého nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je vadou konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP (1 Cdo 41/2017, 2 Cdo 232/2017, 3 Cdo 26/2017, 4 Cdo 56/2017, 5 Cdo 90/2017, 7 Cdo 11/2017, 8 Cdo 187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval ústavný súd, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti (II. ÚS 465/2017, III. ÚS 40/2020).

12. Žalobca namieta, že súdy porušili zásadu rovnosti procesných strán.

12.1. K tejto argumentácii treba uviesť, že strany sporu majú v konaní rovnaké postavenie spočívajúce v rovnakej miere možnosti uplatňovať prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem prípadu, ak povaha prejednávanej veci vyžaduje zvýšenú ochranu strany sporu s cieľom vyvažovať prirodzene nerovnovážne postavenie strán sporu (čl. 6 ods. 1 CSP). Rovnosť pred súdom je len výrazom rovnosti strán civilného sporového konania. Rovnosť pred zákonom a rovnosť pred súdom je obsahom toho istého pojmu a znamená rovnaké postavenie oboch procesných strán pri aplikácii hmotných i procesných predpisov ktorýmkoľvek súdom voči ktorejkoľvek zo strán sporu. Zásada rovnosti strán v civilnom procese sa prejavuje vytváraním rovnakých procesných podmienok a rovnakého procesného postavenia subjektov, o právach a povinnostiach ktorých rozhoduje civilný súd (m. m. PL. ÚS 43/95).

12.2. O tom, ako v tom-ktorom prípade prebiehalo civilné sporové konanie, usudzuje dovolací súd na podklade spisu (m. m. 3 Cdo 289/2014, 3 Cdo 321/2015, 3 Cdo 888/2015, 3 Cdo 156/2016). V danom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že súdy porušili zásadu rovnosti procesných strán. Je zrejmé, že obom procesným stranám vytvorili rovnakú možnosť vyjadriť sa k veci, k vykonanému dokazovaniu, k priebehu konania a tiež k vyjadreniam protistrany.

13. Žalobca vyvodzoval porušenie princípu kontradiktórnosti z toho, že súdy sa - podľa neho - zamerali len na splnenie jeho povinnosti tvrdenia a dôkaznej povinnosti, nezohľadnili ale, že žalovanú v zmysle § 151 CSP zaťažovala povinnosť popierať jeho skutkové tvrdenia. Treba preto uviesť, že koncept spravodlivého súdneho konania v sebe implikuje právo na kontradiktórne konanie, podľa ktorého procesné strany musia dostať príležitosť predložiť všetky dôkazy potrebné na to, aby ich návrh uspel, a tiež zoznámiť sa so všetkými dôkazmi a pripomienkami, ktoré boli predložené s cieľom ovplyvniť rozhodnutie súdu a vyjadriť sa pred ním. Po oboznámení sa s obsahom spisu dovolací súd konštatuje, že k rovnakej námietke žalobcu sa už podrobne vyjadril odvolací súd v bode 41. jeho rozsudku, v ktorom pripomenul, kedy, v akom rozsahu a v akých súvislostiach žalovaná popierala skutkové tvrdenia žalobcu. Predmetnú námietku nemožno preto (ani v dovolacom konaní) považovať za relevantnú z hľadiska § 420 písm. f/ CSP.

14. K tejto dovolacej argumentácii žalobcu treba dodať, že podľa § 384 ods. 1 CSP odvolací súd sám zopakuje dokazovanie v potrebnom rozsahu, ak má za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. O tom, či je potrebné vo veci zopakovať alebo doplniť dokazovanie, rozhoduje odvolací súd. V danom prípade sa odvolací súd stotožnil so skutkovými závermi súdu prvej inštancie a potvrdil jeho rozsudok ako vecne správny. Z odôvodnení rozhodnutí týchto súdov, chápaných v ich organickej jednote ako celok (I. ÚS 259/2018), je dostatočne

zrejme, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil prvoinštančný súd, ako ich posudzoval odvolací súd a aké závery zaujal k jeho právnomu posúdeniu. Takéto odôvodnenie rozsudku nezakladá procesnú vadu zmätočnosti (R 2/2016).

15. Z obsahu dovolania (§ 124 ods. 1 CSP) vyplýva, že procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP vyvodzuje žalobca tiež z právnych záverov súdov, na ktorých založili svoje rozhodnutia (medziiným namieta nesprávnosť právneho posúdenia účinkov „konkludentnej dohody“ strán o ich vzájomnom majetkovom vyrovnaní). Treba preto uviesť, že už za účinnosti predchádzajúcej právnej úpravy sa judikatúra najvyššieho súdu ustálila na názore, podľa ktorého sa realizácia procesných oprávnení neznesiteľne ťažko účastníkovi právnym posúdením veci (viď R 54/2012). Súčasná rozhodovacia prax dovolacieho súdu zotrváva na tom, že nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP a prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia (R 24/2017, 1 Cdo 71/2018, 2 Cdo 49/2018, 3 Cdo 37/2018, 4 Cdo 1/2018, 5 Cdo 191/2018, 7 Cdo 79/2018, 8 Cdo 76/2018). Tieto právne závery nepovažuje ústavný súd za ústavnoprávne neakceptovateľné (I. ÚS 61/2019).

16. V nadväznosti na vyššie uvedené dovolací súd pripomína konštatovanie ústavného súdu uvedené v rozhodnutí sp.zn. I. ÚS 61/2019, v zmysle ktorého aj v právnych veciach, na ktoré sa vzťahuje nová procesná úprava účinná od 1. júla 2016, je opodstatnený názor, podľa ktorého prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP. Nejde totiž o nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci „strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces“.

II.

17. Podľa názoru žalobcu je jeho dovolanie prípustné aj podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, v zmysle ktorého dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

18. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

19. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. V zmysle judikátu R 71/2018 patria do tohto pojmu predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Jeho súčasťou je tiež prax vyjadrená opakovaně vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili.

20. Právnu otázkou zásadného významu (ďalej aj len „dovolacia otázka“) je v tomto prípade otázka znakov určitého konania obdarovaného voči darcovi alebo členom jeho rodiny ako hrubého porušenia dobrých mravov (§ 630 Občianskeho zákonníka), a to aj s prihliadnutím na princíp vzájomnosti správania darcu a obdarovaného. Podľa názoru žalobcu sa súdy oboch inštancií odklonili od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, prezentovanej rozhodnutiami najvyššieho súdu sp.zn. 2 Cdo 108/2007 a 3 Cdo 53/2006.

21. V rozhodnutí sp.zn. 2 Cdo 108/2007 najvyšší súd podal výklad § 630 Občianskeho zákonníka a v súvislosti s tým uviedol, že predpokladom úspešného uplatnenia práva darcu na vrátenie daru nie je akékoľvek nevhodné správanie obdarovaného alebo len samotná jeho nevďačnosť, ale iba také správanie, ktoré s ohľadom na všetky individuálne okolnosti konkrétneho prípadu možno kvalifikovať ako hrubé porušenie dobrých mravov. Pri posudzovaní, či určité správanie obdarovaného možno považovať za hrubé porušenie dobrých mravov, je potrebné vychádzať z princípu vzájomnosti. To znamená, že treba brať do úvahy a hodnotiť aj správanie darcu, zistiť či tento sám sa nespráva voči obdarovanému v rozpore s dobrými mravmi a či práve jeho správanie nie je (nebolo) príčinou nevhodného správania obdarovaného voči nemu alebo členom jeho rodiny. V kladnom prípade by sa totiž nemohol darca úspešne domáhať vrátenia daru, lebo reakciu obdarovaného, i keby bola taktiež nevhodná, by nebolo možné kvalifikovať ako hrubé porušenie dobrých mravov. Išlo by v takom prípade o spoločensky nežiaducu vzájomnú komunikáciu medzi darcom a obdarovaným, ktorú by sotva bolo možné charakterizovať ako hrubé porušenie dobrých mravov zo strany obdarovaného. Výnimkou by bolo iba také správanie obdarovaného, ktoré by bolo v zrejmom nepomere k správaniu samotného darcu.

22. V rozhodnutí sp.zn. 3 Cdo 53/2006 najvyšší súd konštatoval, že pojem dobré mravy nie je v zákone definovaný, vo všeobecnosti ale za dobré mravy treba považovať súhrn spoločenských, kultúrnych a mravných noriem, ktoré sú rešpektované rozhodujúcou časťou spoločnosti a majú povahu noriem základných. Je to teda súhrn etických, všeobecne zachovávaných a uznávaných zásad. Dobré mravy sú meradlom hodnotenia konkrétnej situácie zodpovedajúcej všeobecne uznávaným pravidlám slušnosti v súlade so všeobecnými zásadami morálky demokratickej spoločnosti. Posúdenie, či v konkrétnej situácii dané subjektívne konanie (chovanie) je v súlade s dobrými mravmi, je vždy na úvahe súdu, ktorá musí byť podložená konkrétnymi zisteniami, dovoľujúcimi takýto záver, a to aj s prihliadnutím na postavenie druhej strany a so zreteľom na všetky významné okolnosti prípadu. Najvyšší súd v tomto rozhodnutí zdôraznil, že právne vzťahy založené prevodom vlastníctva darovacou zmluvou zakladajú stav, ktorý má právnu istotu, požíva právnu ochranu s tým, že záväznosť z neho vyplývajúcu zobrali na seba zmluvné strany samé a dobrovoľne. K narušeniu tohto stavu už nemôže dochádzať zo svojvôle darcu. Nie každé negatívne správanie obdarovaného voči darcovi preto zakladá právo na vrátenie daru. Predpokladom vrátenia daru je len také negatívne správanie obdarovaného, ktoré vzhľadom na všetky významné okolnosti konkrétneho prípadu možno objektívne hodnotiť ako hrubé porušenie dobrých mravov. Pri hodnotení správania obdarovaného treba vziať do úvahy a hodnotiť i správanie samotného darcu v tom zmysle, či práve jeho správanie nie je príčinou nevhodného správania obdarovaného voči nemu (princíp vzájomnosti).

23. K dovolacej argumentácii žalobcu, podľa ktorého súdy v takomto zmysle (spôsobom vysvetleným vo vyššie uvedených rozhodnutiach) nevzali na zreteľ princíp vzájomnosti, treba uviesť, že uplatnenie tohto princípu je opodstatnené (až) vtedy, keď súd posudzujúci správanie obdarovaného voči darcovi dospeje k záveru, že správanie obdarovaného naplnilo znaky relevantné v zmysle § 630 Občianskeho zákonníka. Len vtedy súd skúma, či sa obdobne nevhodne nesprával aj samotný darca a či konanie obdarovaného sám nevyprovokoval svojim nevhodným (dobrým mravom sa hrubo priečiacim) konaním. V danom prípade nemalo uplatnenie princípu vzájomnosti ten význam, ktorý mu pripisoval žalobca, lebo súdy dospeli k záveru, že konanie žalovanej nemožno kvalifikovať ako hrubé porušenie dobrých mravov. Podľa názoru dovolacieho súdu z obsahu spisu, a najmä rozhodnutí súdov oboch inštancií, nevyplýva, že by sa odvolací súd pri riešení dovolacej otázky odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (konkrétne od záverov vyjadrených v rozhodnutiach najvyššieho súdu sp.zn. 2 Cdo 108/2007 a 3 Cdo 53/2006). Je zrejmé, že vec posudzovali v súlade s právnymi závermi (všeobecne akceptovanými zásadami rozhodovania o žalobách, ktorými sa darca domáha vrátenia daru), na ktorých sa ustálila rozhodovacia prax dovolacieho súdu.

24. Dovolateľ namieta, že k odklonu odvolacieho súdu došlo aj v súvislosti s riešením otázky intenzity a sústavnosti porušovania dobrých mravov správaním obdarovanej voči darcovi. Tvrdí, že o správanie obdarovaného majúce intenzitu hrubého porušovania dobrých mravov nejde iba vtedy, ak sa deje na verejnosti a v priamej prítomnosti darcu, resp. že sústavnosť porušovania dobrých mravov nie je daná až pri väčšej periodicite (viac ako dve až tri SMS správy) hrubých a vulgárnych označení darcu zo

strany obdarovanej. K tomu treba uviesť a osobitne zdôrazniť, že správnosť toho, ako súdy riešili skutkové otázky, nemôže byť v dovolacom konaní podrobená meritórnemu prieskumu, lebo dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Úvaha súdu o tom, či skutkové zistenia týkajúce sa správania obdarovaného opodstatňujú záver o dôvodnosti žaloby podanej v zmysle § 630 Občianskeho zákonníka, je v každej jednotlivéj veci podložená na vysoko individuálnych (odlišných) okolnostiach, charakteristiky ktorých sú spravidla neopakovateľné v iných prípadoch. Pri posúdení a hodnotení týchto individuálnych okolností postupujú súdy vždy diferencovane, pričom nezotrvávajú (nemôžu zotrvať) na určitých striktných hraniciach. Vzhľadom na to v otázke určenia intenzity a sústavnosti porušovania dobrých mravov, ktoré v zmysle žaloby zakladá právo darcu domáhať sa vrátenia daru, ani nemôže existovať (byť vytvorená) ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu. Rozhodovacia prax súdov môže stanoviť len všeobecné charakteristické znaky konania obdarovaného, ktoré je relevantné podľa § 630 Občianskeho zákonníka,

24.1. Zo spisu nevyplýva, že by odvolací súd nerešpektoval všeobecné právne závery, ku ktorým dospel dovolací súd (v rozhodnutiach označených žalobcom) z hľadiska posudzovania intenzity a sústavnosti konania obdarovaného voči darcovi alebo príslušníkom jeho rodiny.

24.2. Z týchto dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že ani v tomto zmysle nedošlo zo strany odvolacieho súdu k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

III.

25. Vzhľadom na vyššie uvedené dospel dovolací súd k záveru, že prípustnosť dovolania žalobcu nevyplýva z § 420 CSP, ale ani z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

26. Najvyšší súd odmietol dovolanie žalobcu podľa § 447 písm. c/ CSP, v zmysle ktorého dovolací súd odmietne dovolanie, ak smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné,

27. Dovolací súd rozhodnutie o trovách dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

28. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 vo výroku o odmietnutí dovolania a 2 : 1 vo výroku o náhrade trov dovolacieho konania.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.